

14. Høring om udkast til forslag til lov om ophævelse af lov om udnyttelse af vandkraften i Gudenaå (Tangeloven)

Sagsnr.: 13/71998
Sagsansvarlig: Rolf Christiansen

SAGSFREMSTILLING

Martin Sanderhoff begærer følgende sag fra Klima- og Miljøudvalgets møde den 5. september 2013 indbragt til afgørelse af Byrådet, jf. styrelseslovens § 23:

"Den 17. maj 2013 orienterede Naturstyrelsen Borgmesteren om den planlagte fremtidige regulering af Tangeværkets drift og anlæg i forbindelse med, at den gældende lov udløber den 8. januar 2014. Orienteringen blev umiddelbart efter videresendt til Byrådet. Naturstyrelsens notat med orienteringen er vedlagt som bilag 1.

Den 19. august 2013 offentliggjorde Naturstyrelsen "Udkast til Forslag til Lov om ophævelse af lov om udnyttelse af vandkraften i Gudenaå" og fremlagde forslaget i høring indtil den 6. september 2013 kl. 12.

Høringsmaterialet, der består af høringsbrev, udkast til forslag til lov med tilhørende lovbemærkninger, samt oversigt over myndigheder og organisationer der høres, er vedlagt som Bilag 2.

Tangeværket er beliggende ved Gudenaåen i Viborg Kommune (se oversigtskort, bilag 3).

Lovforslaget

Indhold

Lovforslaget indebærer, at den gældende Tangelov fra 1918 ophæves den 8. januar 2014. Loven er udmøntet i en koncession, som er Gudenaåcentralens adkomst til udnyttelse af vandkraften i Gudenaåen. Koncessionen vil fortsat gælde, indtil de fornødne tilladelser efter den almindelige lovgivning, som Tangeværket fremover skal reguleres efter, er meddelt. Forudsætningen herfor er, at Gudenaåcentralen har søgt om de fornødne tilladelser inden den 1. maj 2014.

Baggrunden for lovforslaget er, at det er Miljøministeriets opfattelse, at der ikke længere er forhold, der taler for fortsat at regulere Tangeværkets drift ved en særlig koncessionslov.

Ved koncessionens ophævelse overgår reguleringen af Tangeværket til Viborg Kommune efter de almindelige regler i vandforsyningslov, vandløbslov og naturbeskyttelseslov.

Der tages ikke med lovforslaget stilling til andre forhold i relation til værkets drift eller Forvaltningen af området omkring værket.

Der bliver ikke med lovforslaget taget stilling til spørgsmålet om et omløbsstryg ved Tangeværket.

Konsekvenser

Naturstyrelsen har i et notat af 19. april 2013 vurderet det retlige grundlag for Tangeværket ved udløb af koncessionen eller ophævelse af Tangeloven. Notatet er baseret på en vurdering af Kammeradvokaten. Kopi af notaterne er vedlagt som bilag 4.

Det er Miljøministeriets vurdering, at værket vil kunne fortsætte driften efter koncessionens ophør i medfør af de regler, der vil gælde herfor, således at ophævelsen af koncessionen ikke i sig selv vil have nogen praktisk betydning for værkets fremtid.

Ifølge lovbemærkningerne vil lovforslaget have ”*visse begrænsede administrative konsekvenser for Viborg Kommune*”.

Forvaltningens bemærkninger

På baggrund af udkastet til lovforslag, Naturstyrelsens første notat til Borgmesteren, samt Naturstyrelsens notat om det retlige grundlag for Tangeværket ved udløb af koncessionen eller ophævelse af Tangeloven har Forvaltningen udarbejdet et notat (bilag 5), der nærmere redegør for konsekvenserne af udkastet til lovforslag og oplister de uklarheder og spørgsmål, som bør belyses nærmere.

Det er Naturstyrelsens samlede vurdering, at den relevante lovgivning ikke umiddelbart er til hinder for, at Tangeværket vil kunne beslutte at fortsætte driften efter koncessionens ophør. På den baggrund er sigtet med nedenstående bemærkninger at sikre, at Viborg Kommune ikke bliver erstatningspligtig eller økonomisk belastet af den nye lovgivning.

Konsekvenser

Når en tilladelse udløber, og der søges om en fornyet tilladelse, skal myndigheden meddele en ny tilladelse, med mindre væsentlige samfundsmæssige interesser taler imod det.

Det er Forvaltningens foreløbige vurdering, at ophøret af koncessionen må sidestilles med ethvert andet ophør af en bestående tilladelse, og at Tangeværket bl.a. på denne baggrund og med udgangspunkt i Natur- og Miljøklagenævnets praksis i sammenlignelige sager, vil have et berettiget krav på en tilladelse til benyttelse af alt vandet i Gudenåen - dog med undtagelse af de vandmængder, der skal anvendes i allerede etablerede fiskepassager. Dette indebærer også, at en eventuel fremtidig vandafgivelse til en ny faunapassage vil være berettiget til en erstatning.

Staten er i medfør af miljømålslovens bestemmelser vandplanmyndighed og ansvarlig for vandplanlægningen og fastsættelsen og finansieringen af den nødvendige indsats for at nå de fastlagte miljømål. Da en formel stillingtagen og en eventuel indsats for at kunne nå vandrammedirektivets miljømål, er udskudt til næste planperiode, er det Forvaltningens foreløbige vurdering, at Viborg Kommune, ikke i sine afgørelser skal fastlægge vilkår, der sikrer, at der kan etableres en ny tilfredsstillende faunapassage.

Tangeværket gennemfører og finansierer i dag vandløbsvedligeholdelsen i Gudenåen fra Silkeborg til Randers. Forvaltningen vurderer, at denne forpligtelse vil bortfalde ved Tangelovens ophævelse og overgå til de respektive kommuner.

Forhold til afklaring

Forvaltningen finder desuden, at nedenstående forhold bør belyses nærmere:

- Når Tangeværket efter forslaget skal godkendes, vil anlægget efter Forvaltningens vurdering forudsætte en formel godkendelse af det bestående anlæg efter vandløbsloven. De nærmere juridiske aspekter i forhold til klagemulighederne ved en sådan afgørelse ønskes afklaret.
- Miljøstyrelsen har tidligere i en behandling af en klage over en vandindvindingstilladelse til indvinding af vand til en vandmølle afgjort, at der ikke her skulle meddeles en vandforsyningsstilladelse, når vandet anvendes som drivkraft. Lovbemærkningerne til det aktuelle lovforslag forholder sig ikke til dette spørgsmål, de juridiske aspekter heraf bør derfor afklares nærmere.
- Tilladelser til indvinding af overfladevand efter vandforsyningsloven er tidsbegrænsede og kan højst meddeles for en 10-årig periode. I bemærkningerne til lovforslaget konkluderes det imidlertid: ”Tangeværket kan fortsætte driften uden tidsbegrænsning”. Det er uklart, på hvilket grundlag denne konklusion drages, og de juridiske aspekter heraf bør derfor afklares nærmere.
- I sin redegørelse anfører Kammeradvokaten ”Med hensyn til spørgsmålet om VVM-pligt ved fortsættelse, henholdsvis ophør, af elproduktionen på Tangeværket efter 8. januar 2014 er det min vurdering, at ingen af delene vil udløse pligt til at foretage VVM-undersøgelser.” Denne vurdering er ikke reflekteret i Naturstyrelsens notat. De juridiske aspekter af Kammeradvokatens vurdering bør afklares nærmere.
- Naturstyrelsen vurderer, at Viborg Kommune kan være inhabil ved behandlingen af en ansøgning efter vandløbsloven og vandforsyningsloven som følge af, at Kommunen er andelshaver i

- Gudenåcentralen. De juridiske aspekter i forhold til inhabilitet bør afklares nærmere, og i denne sammenhæng også hvilken myndighed der i givet fald ville skulle substituere Viborg Kommune.
- Materialet fra Naturstyrelsen beskriver ikke, hvem erstatningskrav kan rettes mod, hvis der bliver tale om tab af rettigheder for Gudenåcentralen i forhold til den hidtidige drift og anlæg. I vandforsyningslovssammenhæng vil der normalt ikke ved udløb af en tidsbegrænset tilladelse være tale om et erstatningskrav for mistede rettigheder til hele eller dele af vandmængden, hvis væsentlige samfundsmæssige hensyn taler for en begrænsning af indvindingsretten. De juridiske aspekter heraf bør afklares nærmere.
 - I forbindelse med tilladelsen til etablering af Tangeværket blev der pålagt Gudenåcentralen at kompensere for påvirkningen af fiskeriet i Gudenåen. Det er ikke oplyst, i hvilket omfang disse kompensationer fortsat gælder. Det bør af lovforslaget fremgå, hvilke forpligtelser der gælder, og i hvilket omfang kompensationerne fortsat skal bestå, og om de i givet fald kan fastsættes i de kommunale afgørelser.

Kommunens høringssvar

Det er væsentligt både i forhold til Gudenåcentralens interesser, natur- og miljøinteresser i området og Viborg Kommunes rolle som myndighed, at afgørelserne om Gudenåcentralens fremtidige drift hviler på et klart beslutningsgrundlag.

Som det fremgår af Forvaltningens bemærkninger, er der en række fortrinsvis juridiske spørgsmål, der bør afklares nærmere. Det forslås, at denne afklaring sker inden en endelig vedtagelse af loven.

Desuden foreslås det, at der i lovforslaget indføres et særtilbud fra Gudenåcentralen til åens vedligeholdelse fra Silkeborg til Randers, idet Gudenåcentralen fortsat vil have de samme rettigheder som hidtil. Alternativt kan kommunerne af staten kompenseres for at overtage vedligeholdelsen."

BILAG

1	Åben	Notat fra Naturstyrelsen om Tangeværket	315056/13
2	Åben	Høringsmateriale udkast til lovforslag	315065/13
3	Åben	Oversigtskort Tangeværket	316320/13
4	Åben	Notater fra Naturstyrelsen	315067/13
5	Åben	Notat med foreløbige vurderinger af konsekvenserne af ophævelse af Tangeloven.pdf	329865/13
6	Åben	Viborg Kommunes høringssvar til udkast til forslag til lov om ophævelse af lov om udnyttelse af vandkraften i Gudenåen, J.pdf	329869/13
7	Åben	Revideret forslag til Byrådets høringssvar til forslag til udkast til lov om ophævelse af vandkraften i Gudenåen (Bilaget blev eftersendt inden Byrådets møde)	351780/13

INDSTILLING

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

at Viborg Kommune indsender høringssvar til Naturstyrelsen i overensstemmelse med forvaltningens forslag"

BESLUTNING I KLIMA- OG MILJØUDVALGET DEN 05-09-2013

Klima- og Miljøudvalget besluttede at godkende det fremlagte høringssvar, som fremsendes til Naturstyrelsen. Bilaget er vedlagt som bilag 6.

Enkelte formuleringer i bilag 5 tilrettes, så der er overensstemmelse med dagsordenstekst.

Martin Sanderhoff kunne ikke medvirke til beslutningen, men ønskede følgende tilføjet til høringssvaret:

"At vi bakker op om Tangeværket som et kulturhistorisk fyrtårn med et velfungerende VE anlæg, som Kulturarvstyrelsen har udnævnt som bevaringsværdig og ønsker at området skal bevares uændret med de fredede bygninger, dæmningsanlæg og indløbskanal.

At det er en grundlæggende forudsætning for Viborg Kommune, at Tange Sø ønskes bevaret i sin nuværende form og omfang".

På den baggrund begærede Martin Sanderhoff sagen i Byrådet.

Med begæringen om byrådsbehandlingen kan sagen ikke afgøres indenfor fristens udløb. Som konsekvens heraf kan Viborg Kommune ikke fremsende høringssvar.

Udvalget besluttede på den baggrund, at fremsende henvendelse til Naturstyrelsen med anmodning om udsættelse af svarfrist, således at Byrådet kan træffe afgørelse i sagen på sit førstkommende møde den 25.9.13

BESLUTNING I BYRÅDET DEN 25-09-2013

Fraværende: Rikke Cramer Christiansen, Samina Shah

Et revideret forslag til høringssvar er udsendt til Byrådets medlemmer den 25. september 2013 og indgår i referatet som et nyt bilag nr. 7.

Det reviderede forslag til høringssvar godkendes og sendes til Naturstyrelsen.